

Derogacja niemieckich aktywów Rosniefti spod amerykańskich sankcji

Michał Kędzierski

29 października Waszyngton tymczasowo – do 29 kwietnia 2026 r. – wyłączył zarejestrowane w Niemczech spółki Rosneft Deutschland (RND) i RN Refining & Marketing (RNRM) spod przyjętych tydzień wcześniej sankcji wobec największych rosyjskich koncernów naftowych (szerzej zob. [Pierwsze sankcje Trumpa, 19. pakiet sankcyjny UE: Zachód zwiększa presję na Rosję](#)). Niemieckie aktywa Rosniefti od września 2022 r. znajdują się pod kontrolą RFN za sprawą sprawowanego przez Federalną Agencję Sieci (BNetzA) zarządu powierniczego, który jest co pół roku odnawiany – obecny obowiązuje do 10 marca 2026 r. (szerzej zob. [Niemcy: szóste przedłużenie państwowej kontroli nad aktywami Rosniefti](#)).

RND i RNRM zajmują się importem, przerobem i sprzedażą ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych na terenie Niemiec. Za ich pośrednictwem Rosneft' współzarządzała (aktualnie funkcję tę pełni BNetzA) trzema tamtejszymi rafineriami – posiada ona 54,17% udziałów w PCK w Schwedt (37,5% należy do RND, a 16,67% do RNRM), 24% w MiRo w Karlsruhe i 28,57% w Bayernoil w Vohburgu/Neustadt (zob. mapa). Dzięki nim spółka jest – z 12-procentowym udziałem – trzecim (po Shellu i BP) koncernem naftowym w RFN pod względem mocy przerobowych ropy. Ponadto Rosneft' posiada udziały w niektórych niemieckich ropociągach, w tym 11% w TAL, który odgrywa kluczową rolę w dostawach ropy do rafinerii w południowej części kraju.

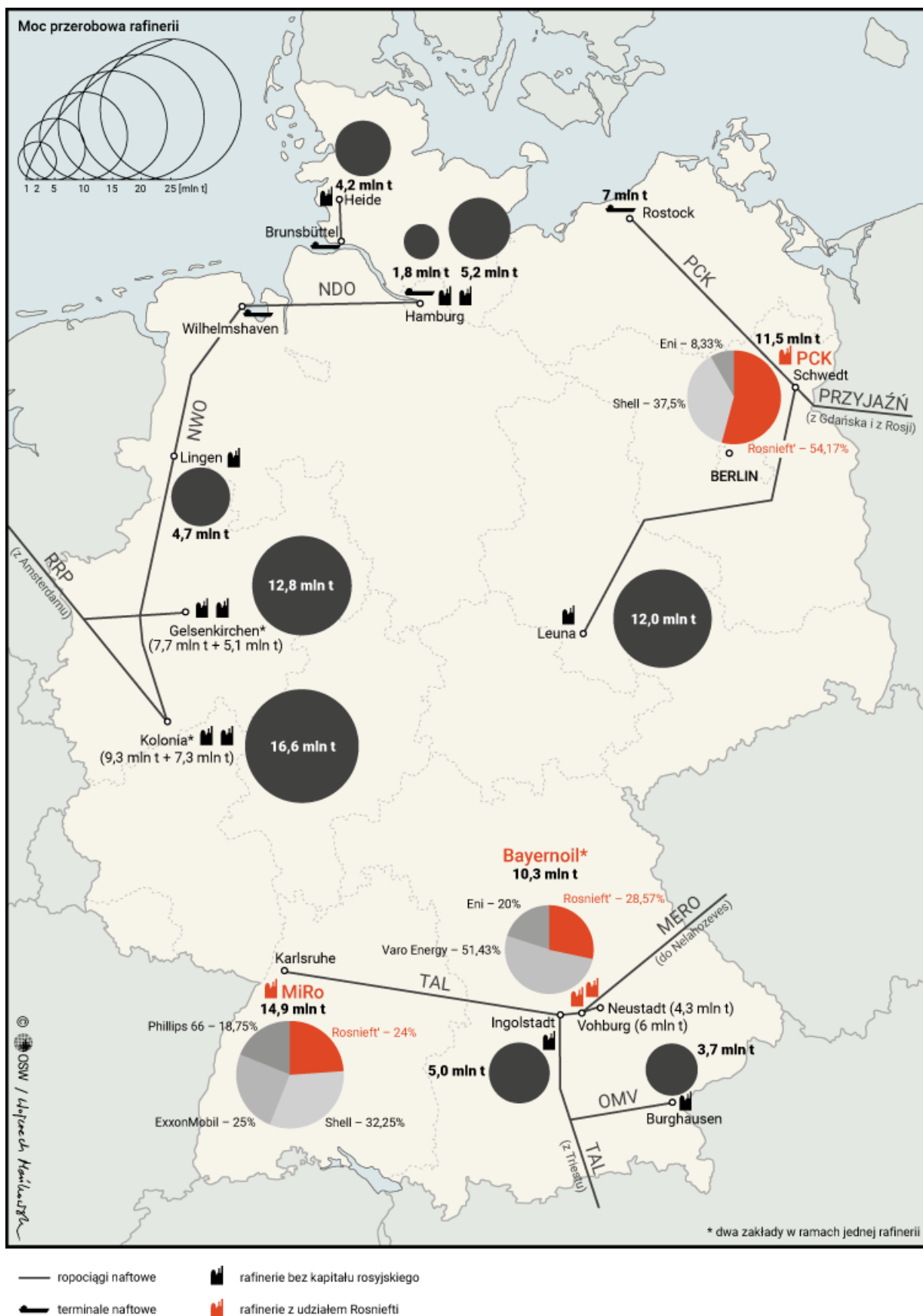
Komentarz

- **W ostatnich dniach Berlin intensywnie zabiegał w Waszyngtonie o derogację, ponieważ amerykańskie sankcje mogły poważnie zagrozić pracy rafinerii, w których udziały mają RND i RNRM.** W reakcji na działania USA wielu kooperantów zakładów, w tym przede wszystkim banki, miało poinformować ich operatorów o konieczności zawieszenia współpracy od 21 listopada br. (tj. od wejścia w życie restrykcji) w obawie przed tzw. sankcjami wtórnymi ze strony Stanów Zjednoczonych. W najtrudniejszym położeniu miałyby się znaleźć spółka zarządzająca rafinerią PCK w Schwedt, której w takiej sytuacji mogłaby grozić nawet niewypłacalność. Z kolei ewentualny paraliż zakładów skutkowałby zakłóceniami w zaopatrzeniu w paliwa przynajmniej części kraju oraz gwałtownymi wzrostami ich cen.
- **Sprawowana przez RFN kontrola nad niemieckimi aktywami Rosniefti to rozwiązanie przejściowe – przyjęte w celu stabilizacji pracy rafinerii z rosyjskim udziałem – do**

czasu zmiany własności spornych udziałów. W lutym 2024 r. Berlin miał rozważać wywłaszczenie Rosnefti (*w 2022 r. stworzono do tego podstawy prawne – jako powód takiego posunięcia można wskazać bezpieczeństwo energetyczne*). Ostatecznie władze porozumiały się z rosyjskim koncernem, że ten dobrowolnie sprzeda swoje niemieckie aktywa. W ub.r. miały toczyć się w tej sprawie rozmowy z katarskim funduszem Qatar Investment Authority i kazachską spółką KazMunayGas. Od blisko roku nie ujawniono jednak żadnych informacji o jakichkolwiek negocjacjach (Katarczycy mieli się wręcz z nich wycofać), choć Rosjanie zapewniają Berlin o ich prowadzeniu. Coraz wyraźniej widać, że Rosneft’ jedynie gra na czas, symulując rozmowy.

- **Tymczasowy charakter derogacji wprowadza potencjalnie nową dynamikę w kwestii zmiany własności spornych udziałów.** Widmo objęcia ich amerykańskimi sankcjami może skłonić zainteresowane strony do przełamania impasu. Możliwe są trzy scenariusze. W pierwszym Rosneft’ dobrowolnie sprzedaje aktywa wybranemu podmiotowi (to wariant od dawna preferowany przez Berlin jako politycznie i prawnie najprostszy). W drugim – ze względu na brak realnej perspektywy na zrealizowanie takiej transakcji – Berlin decyduje się na wywłaszczenie. *W takiej sytuacji prawdopodobne są retorsje Moskwy, w tym odcięcie rafinerii w Schwedt od dostaw ropy z Kazachstanu (pokrywającej ok. 15% jej obecnego przerobu) przez rosyjskie terytorium.* Po wywłaszczeniu udziały mogłyby zostać sprzedane innemu podmiotowi lub innym podmiotom, ale niewykluczone byłoby też pozostawienie ich w rękach skarbu państwa. W tym scenariuszu kluczowe znaczenie z perspektywy RFN miałyby zagwarantowanie alternatywnych dostaw surowca do Schwedt przez Polskę. Wreszcie trzecia opcja to dalsza gra na czas – w oczekiwaniu na przełom w negocjacjach na linii USA–Rosja w sprawie wojny na Ukrainie i zdjęcie sankcji lub na kolejne przedłużenie derogacji. Pierwsze sygnały ze strony Berlina po wdrożeniu amerykańskich restrykcji wskazują na wznowienie przygotowań do wywłaszczenia – działania te mogą jednak stanowić rodzaj presji na stronę rosyjską, aby skłonić ją do dobrowolnego zbycia udziałów.

Mapa. Infrastruktura do przesyłu ropy naftowej i rafinerie w Niemczech

Źródło: Niemieckie Stowarzyszenie Przemysłu Naftowego (MWW, od 2021 r. – En2X).